

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาในการวิจัย

มนุษย์เราไม่อาจจะมีชีวิตอยู่คนเดียวในโลก โดยไม่พึ่งพาอาศัย หรือติดต่อกับผู้อื่น ฉะนั้นมนุษย์จึงอยู่ร่วมกันในสังคมที่มุ่งสร้างสรรค์ความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยการสื่อสารเพื่อดำรงชีวิตในสังคมมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ความเข้าใจร่วมกัน การสื่อสารของมนุษย์นั้นได้รับการสร้างสรรค์และพัฒนามาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ การวาดภาพในผนังถ้ำ การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ การมีภาษา การมีอักษร การพยายามคิดหาเทคโนโลยีและพัฒนาเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน ในอดีตมนุษย์ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นสื่อข่าวสารต่าง ๆ โดยใช้ตนเองเป็นเสมือนเครื่องบรรจุและบันทึกข่าวสาร (ด้วยความจำ) แล้วเผยแพร่ข่าวสารที่บันทึกไว้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เรียกร้อง หรือเอื้ออำนวยให้มีการถ่ายทอดข่าวสาร ข่าวสารจำนวนมากตลอดทั้งในอดีตและปัจจุบันถูกบันทึกถ่ายทอดในระหว่างการสนทนา และบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ จากบุคคลถึงบุคคล ถ้าเราเพียงแต่พิจารณา รอบ ๆ ตัวเราแม้แต่ชีวิตประจำวันของเราในขณะนี้ ก็ยังพบว่าการสื่อสารลักษณะนี้ ยังคงดำเนินไปในสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม อาทิเช่น การสนทนาของสมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อนบ้าน การสนทนาระหว่างกลุ่มเพื่อน การสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนะกันระหว่างแม่บ้านกับคนขายของ การบรรยายของครูผู้สอนในชั้นเรียน หรือการถ่ายทอดข้อมูลจากนักเล่านิทานในหมู่บ้านชนบทต่อหน้าเด็ก ๆ เป็นต้น แต่ปัจจุบันการสื่อสารได้เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก การสื่อสารสร้างสรรค์พัฒนา ทำให้โลกทุกวันนี้แคบลงแม้จะอยู่ห่างไกลกัน ต่างชาติต่างศาสนาก็สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว(สุชาติ โพธิวิทย์, 2537)

ชาวเล ซึ่งอาศัยอยู่ริมฝั่งทะเล และตามเกาะแก่งต่าง ๆ ทางภาคใต้ของไทยนั้นถือได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยเช่นเดียวกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทางภาคเหนือของไทย ประชาชนกลุ่มนี้เป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศที่มีชีวิต ความเป็นอยู่ ค่านิยม สภาพแวดล้อม ประเพณี และวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ รัฐเองก็ให้ความสำคัญกับชนกลุ่มนี้เสมอมา พยายามที่จะยกระดับความเป็นอยู่ให้ใกล้เคียงกับคนส่วนใหญ่ของประเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ สำหรับชาวเล ที่มีทะเบียนราษฎรถูกต้อง

ตามกฎหมายให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับ แต่ถึงกระนั้นก็ตามตัวเลขจำนวนมากยังคงได้รับการผ่อนผันอยู่มากเพราะในช่วงแรก ๆ เด็กพื้นเมือง มีความรังเกียจเด็กชาวเลมากเนื่องจากโรคผิวหนัง แต่งกายสกปรก ไม่นิยมอาบน้ำ หรือทำความสะอาดร่างกายใด ๆ เมื่อได้รับการผ่อนผันให้ไม่ต้องไปโรงเรียนประกอบกับบิดามารดาไม่นิยมส่งบุตรหลาน ไปศึกษาเล่าเรียนอยู่แล้ว จึงทำให้เด็กชาวเลที่มีทะเบียนราษฎรถูกต้อง ไม่ยอมไปโรงเรียน ส่วนที่ไปโรงเรียนนั้น เนื่องจากถูกเกณฑ์และบังคับทั้งสิ้น บางครั้งหลบหนีไปอาศัยอยู่ที่อื่นทำให้ยากต่อการติดตาม นอกจากนี้แล้วเด็กชาวเลที่ไปโรงเรียน พ่อแม่และผู้ปกครองก็จะคอยนั่งเฝ้าบุตรหลานของตนอยู่บริเวณใกล้ ๆ กับโรงเรียน ทั้งนี้เพราะกลัวครูจะลงโทษบุตรหลานของตน เด็กบางคนที่ถูกครูลงโทษก็จะไม่มาโรงเรียนในที่สุด ซึ่งก็เป็นสาเหตุหนึ่ง ที่เด็กชาวเลไม่ไปโรงเรียน (ประเทือง เครือหงส์, 2519) ส่วนยุพดี จันทรวง (2533) ได้ศึกษาพบ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กชาวเลไม่ไปโรงเรียนนั้น เนื่องจากการสอนภาษาไทยในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนทักษะการพูดเมื่อเด็กชาวเลพูดผิด หรือออกเสียงไม่ถูกต้อง ทำให้เด็กพื้นเมืองหัวเราะเยาะ การเป็นโรคผิวหนังบางอย่าง เช่น กลาก เกลื้อน หิด ทำให้เป็นที่รังเกียจของเด็กพื้นเมือง ก็ยังคงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กชาวเลไม่ไปโรงเรียน นอกจากนี้แล้วยังพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติ บริเวณชายฝั่ง และบริเวณเกาะแก่งต่าง ๆ อันเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเล ได้ถูกชาวเลทำลายเพื่อนำไปใช้ในการผลิตสินค้าที่ระลึกจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว อาทิเช่น ปะการัง กัลปังหา เต่ากระ หอยชนิดต่าง ๆ เป็นต้น และยังพบว่ากลุ่มเยาวชนในปัจจุบันได้ถูกนักท่องเที่ยวมอมเมาสิ่งเสพติด ประเภทรูรา และบุหรี่ ซึ่งทำให้ชีวิตเปลี่ยนไป การให้ความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่ถึงอย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาที่ผ่านมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) รัฐบาลมีนโยบายที่จะช่วยเหลือชนกลุ่มน้อย ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาด้านการศึกษานอกโรงเรียนที่เหมาะสมไว้อย่างชัดเจน นโยบายดังกล่าวกำหนดไว้ว่า "จะขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีสภาพปัญหาเฉพาะ เช่น ชนกลุ่มน้อย และประชาชนในพื้นที่เป้าหมายตามนโยบายความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิตและเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ" (กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2529)

การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาวเลในปัจจุบัน เขมชาติ เทพไทย (2528) ได้ อธิบายไว้ว่าการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวเลเป็นไปด้วยความลำบากก็คือใน กลุ่มชาวเลไม่มีภาษาเขียนในการสื่อสารกัน มีแต่ภาษาพูดเท่านั้น การค้นคว้าศึกษาเรื่องนี้จึงขาด หลักฐานอ้างอิงที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่พอจะนำมาเป็นบรรทัดฐานในการศึกษาได้อย่างแท้จริง (เขมชาติ เทพไทย, 2528) ส่วน กนก ชวลีภรณ์ (2521) ก็ได้อธิบายถึงปัญหาในการศึกษาประวัติ ความเป็นมาของชาวเลว่า ชาวเลไม่มีภาษาเขียนหรือบันทึกหลักฐานที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน คือ สถานที่ต่าง ๆ ที่ชาวเลอาศัยอยู่และเคยอยู่มาก่อนเรียกเป็นภาษาชาวเลเกือบทั้งสิ้น และที่สำคัญ สภาพความเป็นอยู่ของชาวเลที่ต้องอาศัยเรือเป็นพาหนะเร่ร่อนไปตามเกาะแก่งต่าง ๆ ก็เป็นปัญหา หนึ่งที่ยากต่อการติดตามศึกษามาตลอด (กนก ชวลีภรณ์, 2521)

อย่างไรก็ตามชาวเลก็ยังคงอาศัยการเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ โดยอาศัยสังคมภายใน กลุ่มชาวเล และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ อันได้แก่ ครอบครัวยุ ชุมชน สิ่งแวดล้อม ตลอดจน ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข้อความรู้ ทักษะ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม ความ เชื่อ ศาสนา การประกอบอาชีพ ตลอดจนสิ่งแวดล้อม ดังที่ประเทือง เครือหงส์ (2519) ได้กล่าวไว้ใน เอกสารการสัมมนาเมืองถลาง จังหวัดภูเก็ตว่า การศึกษา หรือการถ่ายทอดความรู้ของชาวเลเป็น การให้การศึกษาก็ไม่เป็นรูปแบบอาจจะใช้วิธีการบอกเล่าโดยใช้ภาษาชาวเล ซึ่งเป็นภาษาในกลุ่ม มาลาโย-โพลินีเซียน แต่เป็นภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน หรืออาจใช้การเลียนแบบ บางอย่างก็ ถ่ายทอดให้กันเฉพาะตัว การถ่ายทอดมักจะทำกันในวงแคบ ๆ ผู้อาวุโสมักจะเป็นผู้ให้การศึกษ าอบรมคนรุ่นหลัง ปฏิบัติต่อกันมาโดยไม่มีข้อโต้แย้งแต่อย่างใด ระบบโรงเรียนยังไม่มีที่จะช่วย อบรมสมาชิก เพราะห้องเรียนเหล่านี้อยู่ในที่กันดาร ส่วนอมร แสงมณี (2524) ได้ศึกษาพบว่า ชาวเล มีวัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างที่ควรค่าแก่การศึกษา เป็นอย่างยิ่ง เช่น ประเพณีลอยเรือ ซึ่ง เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ความเชื่อในเรื่องภูติผีปีศาจ ความกลัวเรื่องผีบรรพบุรุษ ผีธรรมชาติ ความเชื่อเหล่านี้ถูกถ่ายทอดโดยสังคมภายในกลุ่มชาวเล อาศัยการบอกเล่า โดยใช้ภาษาชาวเล ไม่มี การบันทึกหลักฐานต่างๆ เพราะภาษาชาวเล ไม่มีภาษาเขียน นอกจากการบอกเล่าแล้ว การถ่ายทอด ยังรวมไปถึงเพลงกล่อมเด็ก การเล่านิทาน หรือแม้แต่ปริศนาคำทาย ก็มีอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น ด้วยความสำคัญเหล่านี้จึงทำให้ผู้วิจัย ทำการวิจัยเรื่อง การสื่อสารการศึกษา ของชาวเลว่ามีลักษณะอย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง มีประเภทของการสื่อสารตลอดจนการใช้สื่อในการ สื่อสารนั้น ๆ ซึ่งข้อมูลของการศึกษาวิจัย จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของการถ่ายทอดความรู้ของชาวเลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่ชาวเลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาธรรมชาติของการสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดความรู้ของชาวเลบนหมู่เกาะ สุรินทร์ในด้านวิธีการสื่อสารการศึกษา ในด้านสื่อที่ใช้ในการสื่อสารการศึกษา และในด้านประเภท ของการสื่อสารการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากชาวเลบนหมู่เกาะสุรินทร์ในปัจจุบันยังไม่มีระบบการศึกษา ที่แน่นอน ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารการศึกษาของชาวเลในการวิจัยนี้จึงหมายถึง การสื่อสารทางการ ศึกษาที่ไม่ใช่การศึกษาในระบบ หากเป็นการสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในกลุ่มชาวเล

กรอบของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิจัยศึกษาเฉพาะในพื้นที่ ของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ตำบลเกาะพระทอง อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ปัจจุบันมี ประชากรชาวเลอาศัยอยู่รวมกันทั้งสิ้น 36 หลังคาเรือน โดยแยกออกเป็น 2 ชุมชน คือ ชุมชน ชาวเลบนเกาะสุรินทร์เหนือ จำนวน 10 หลังคาเรือน และ ชุมชนชาวเลบนเกาะสุรินทร์ใต้ จำนวน 26 หลังคาเรือน รวมประชากรชาวเลทั้ง 2 ชุมชน จำนวน 134 คน

2. กรอบเนื้อหาการวิจัย ในการวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดความรู้ของชาวเล จะทำการศึกษาในกรอบเนื้อหา 3 ประเด็น คือ

2.1 วิธีการสื่อสารการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้ของชาวเล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้กรอบวิธีสอนที่เสนอโดยอาจารย์ฐะปะนีย์ นาครทรรพ อ้างถึงใน สุมานิน รุ่งเรืองธรรม (2526) และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ของเซเลอร์ และคณะ (Saylor and Others, 1981)

- 2.1.1 วิธีสอนโดยการฝึกและทักษะ
- 2.1.2 วิธีสอนโดยการอธิบาย
- 2.1.3 วิธีสอนโดยการอธิบายประกอบการสาธิต
- 2.1.4 วิธีสอนโดยการคิดแก้ปัญหา
- 2.1.5 วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมชุมชน
- 2.1.6 วิธีสอนโดยการอบรมจิตใจ
- 2.1.7 วิธีสอนโดยการศึกษาอย่างอิสระ
- 2.1.8 วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและเกม
- 2.1.9 วิธีสอนโดยการให้ทักษะ-ฟัง
- 2.1.10 วิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

2.2 สื่อที่ใช้ในการสื่อสารการศึกษา ในการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทของสื่อซึ่งเป็นทรัพยากรการเรียนรู้ (learning resources) ออกเป็น 5 ประเภท โดยแบ่งเป็นสื่อเพื่อการศึกษา และสื่อที่มีอยู่ทั่วไปตามทัศนะของ Ely and Gerlach (1972)

- 2.2.1 สื่อประเภทวัสดุ (materials)
- 2.2.2 สื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ (tools and equipment)
- 2.2.3 สื่อประเภทบุคคล (people)
- 2.2.4 สื่อประเภทกิจกรรม (activities)
- 2.2.5 สื่อประเภทสถานที่ (settings)

2.3 ประเภทของการสื่อสารการศึกษา ซึ่งแบ่งตามสภาวะของการสื่อสาร เป็น 4 ประเภท คือ

- 2.3.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal communication)
- 2.3.2 การสื่อสารกลุ่มเล็ก (small-group communication)
- 2.3.3 การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (large-group communication)
- 2.3.4 การสื่อสารมวลชน (mass communication)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การสื่อสารการศึกษา (educational communications) ในการวิจัยนี้ หมายถึง การถ่ายทอดข้อความรู้ ประสบการณ์ การเรียนรู้ ความคิด ความรู้สึก ค่านิยม ทักษะต่าง ๆ ระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยผ่านสื่อหรือช่องทางต่าง ๆ และทำให้บุคคลนั้น ๆ เกิดการเรียนรู้เพิ่มพูนทักษะ แต่เป็นการศึกษาที่ไม่ใช่การศึกษาในระบบ หากเป็นการสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในกลุ่มชาวเล

2. ชาวเล ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ชนกลุ่มน้อย (minority groups) ที่เป็นชนพื้นเมืองทางภาคใต้ ซึ่งอาศัยอยู่บนอุทยานแห่งชาติทางทะเล หมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ทั้ง 2 ชุมชนคือ ชุมชนชาวเลบนเกาะสุรินทร์เหนือและชุมชนชาวเลบนเกาะสุรินทร์ใต้ จำนวน 36 หลังคาเรือน รวมจำนวนชาวเลทั้ง 2 ชุมชน 134 คน

วิธีการจัดเก็บข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ด้วย 4 วิธีหลัก คือ

1. การศึกษาเอกสาร เอกสารที่ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบในการทำวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 บทความ จากวารสารและนิตยสารทางการศึกษา ได้แก่ ภูมิหลังและประวัติความเป็นมาของชาวเล ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเล วารสารงานวันชาวเล จัดทำโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา

1.2 เอกสาร สถิติ รายงานการสัมมนาในระดับประเทศ และ ระดับท้องถิ่น ตลอดจนรายงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ รายงานการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดพังงา รายงานการสัมมนาประวัติความเป็นมาของเมืองถลางจังหวัดภูเก็ต รายงานการปฏิบัติงานของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ สถิติจำนวนประชากรชาวเล ซึ่งรวบรวมโดยหน่วยทะเบียนราษฎร จังหวัดพังงา

1.3 การวิจัย ศึกษางานวิจัยจากสถาบันต่าง ๆ ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีผู้ศึกษาวิจัยจากสาขาวิชาอื่น ๆ โดยเฉพาะการวิจัยด้านมนุษยวิทยา ของสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา

1.4 สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ จัดทำโดยสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา

2. การสำรวจชุมชน ผู้วิจัยได้สำรวจสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ เพื่อจัดทำแผนที่ทางสังคม (social map) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลด้วยวิธีอื่น ๆ ได้สะดวกยิ่งขึ้น ได้แก่

2.1 การสำรวจสถานที่ตั้งของครัวเรือนและชุมชน

2.2 การสำรวจสถานที่ต่าง ๆ ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น บริเวณที่ฝังศพ สถานที่ชุมนุมเพื่อการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ

2.3 การสำรวจสถานที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์และหน่วยงานราชการอื่น ๆ

3. การสังเกต ในการวิจัยผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participation observation) และไม่มีส่วนร่วม โดยศึกษาตามกรอบเนื้อหาของการวิจัยที่วางไว้ ได้แก่

3.1 การสังเกตพฤติกรรมและการกระทำของชาวเลในสถานที่และเวลาต่าง ๆ

3.2 การสังเกตความสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มคนในชุมชนชาวเล

3.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนา การประชุมของชาวเล

4. การสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสนทนา ชักถามประสบการณ์เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ จากบุคคลต่อไปนี้

4.1 ผู้นำของชุมชน ตลอดจนผู้ซึ่งอยู่ในชนชั้นปกครองของชุมชน

4.2 ผู้นำของครอบครัว อาจจะเป็นพ่อแม่ หรือผู้อาวุโสซึ่งเป็นที่นับถือของคนในครอบครัว

4.3 เด็ก ๆ ชาวเลบนอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะสุรินทร์

4.4 เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะสุรินทร์ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชาวเลบนเกาะสุรินทร์

นอกจากวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้อุปกรณ์เพื่อช่วยในการจัดเก็บข้อมูลอีกด้วย ได้แก่

1. กล้องถ่ายรูป ใช้ในการบันทึกภาพ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนการดำเนินชีวิต เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบในการศึกษาข้อมูลได้อีกทางหนึ่ง

2. เทปบันทึกเสียง ใช้ในกรณีสัมภาษณ์ประชากร ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งบันทึก การถ่ายทอดเพลงกล่อมเด็ก นิทาน ปริศนาคำทาย เป็นต้น ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการถอดบันทึก

3. กล้องถ่ายวิดีโอ เป็นการศึกษาแล้วมีการบันทึกกระบวนการ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ตลอดจนการบันทึกเรื่องราวที่มีขั้นตอน เช่น พิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบการสังเกตได้อีกแนวทางหนึ่ง

การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังจากที่ผู้วิจัยเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ถึงบัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์

2. การกำหนดกรอบเนื้อหาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเก็บข้อมูล กรอบเนื้อหาที่กำหนดขึ้นนั้นก็เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการจัดเก็บข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้บัณฑิตวิทยาลัยทำหนังสือพร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ 1 ชุด ถึง อธิบดีกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4. อธิบดีกรมป่าไม้ มีหนังสือถึงหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ผู้วิจัยรายงานตัวต่อหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์

5. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์

6. ผู้วิจัยใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ เนื่องจากช่วงนี้เป็นช่วงที่ไม่มีมรสุม และนักท่องเที่ยวยังไม่มากนัก จะทำให้การจัดเก็บข้อมูลสะดวกยิ่งขึ้น

7. การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

8. การเขียนรายงานการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบ และเข้าใจธรรมชาติของการสื่อสาร การศึกษาของชาวเล อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษา การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการสื่อสารของชาวเล

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในด้านสื่อการเรียนการสอนสำหรับชาวเล และชาวไทยชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ต่อไป